

ЕКОЛОГІЧНА ОСВІТА У ЗМІСТІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Екологічна освіта на початку третього тисячоліття стала необхідною складовою гармонійного, еколого безпечного розвитку. Актуальність взаємодії суспільства і природного середовища висунула перед національною школою завдання формування у дітей відповідального відношення до природи. Педагоги, батьки, громадськість усвідомлюють важливість навчання школярів правилам поведінки в природі. І чим раніше починається робота з формування екологічного мислення учнів, тим більшою буде її педагогічна результативність. При цьому в тісному взаємозв'язку повинні виступати всі форми й види навчальної і позакласної діяльності дітей.

Дітям молодшого шкільного віку властива унікальна єдність знань і переживань, які дозволяють говорити про можливість формування у них надійних основ відповідального відношення до природи. Всі навчальні предмети початкової школи покликані формувати екологічну відповідальність дітей.

Проблему формування екологічного мислення особистості розглядали науковці та практики М. Дробноход, З. Запорожан, В. Крисаченко, Е. Постникова, В. Сухомлинський, Т. Хохлова, Г. Ягодин та інші.

Система екологічної освіти передбачає врахування основних її аспектів: національного та регіонального підходів до вибору навчального матеріалу екологічного спрямування; гуманістичну спрямованість і зростаючу роль екологічних чинників у вирішенні глобальних проблем людства (раціонального використання природних ресурсів, забезпечення населення екологічно чистими продуктами харчування, захисту середовища від забруднення промисловими та побутовими відходами); збереження фізичного і духовного здоров'я людини; об'єктивності у розкритті основних екологічних законів та понять; зв'язку між набутими екологічними знаннями і життям, розкриття їх цінності не лише у виробництві, а й у повсякденному житті людини [6, с.20]. Зміст навчально-виховної роботи в цьому напрямі полягає у розкритті перед дітьми багатогранної цінності природи. Успіх екологічної освіти значною мірою залежить від урахування ряду педагогічних вимог. При реалізації вимог екологічної освіти необхідний комплекс таких методичних засобів і прийомів, щоб вивчення природи, будь-яке спілкування з нею залишало в пам'яті дітей глибокий слід, обов'язково впливало б на почуття і свідомість. Саме такий вплив справляють ігри, вікторини, екскурсії, народні прикмети, екологічні дослідження, тому їх розглядають як важливу умову ефективного формування екологічної культури в учнів молодших класів.

Екологічна освіта, як цілісне культурологічне явище, що включає процеси навчання, виховання, розвитку особистості, повинна спрямовуватися на формування екологічної культури, як складової системи національного і

громадянського виховання всіх верств населення України, екологізацію навчальних дисциплін та програм підготовки, а також на професійну екологічну підготовку через базову екологічну освіту. Вирішення цих питань має забезпечити формування цілісного екологічного знання й мислення, необхідних для прийняття екологічно-обґрунтованих народногосподарських та освітніх рішень на рівні підприємств, установ галузей, регіонів, країни загалом.

Екологічна освіта у початковій школі конкретизується у змісті навчальних програм дисциплін, зокрема *природничої освітньої галузі* (тематичні групи «Усвідомлення розмаїття природи, взаємозв'язків її об'єктів та явищ, пояснення ролі природничих наук і техніки в житті людини, відповідальна поведінка у природі», «Відкриття світу природи, набуття досвіду її дослідження, пошук відповідей на запитання, спостереження за навколишнім світом, експериментування та створення навчальних моделей, вияв допитливості та отримання радості від пізнання природи», «Критичне оцінювання фактів, поєднання нового досвіду з набутим раніше і творче його використання для розв'язання проблем природничого характеру» та інші), *технологічної галузі* (тематична група «Ефективне використання природних матеріалів, турбота про навколишній світ»), *інформатичної освітньої галузі* (тематична група «Усвідомлення наслідків використання інформаційних технологій для себе, суспільства, навколишнього світу та сталого розвитку, дотримання етичних, міжкультурних та правових норм інформаційної взаємодії») тощо [1].

Формувати нову особистість з екологічно орієнтованим світоглядом неможливо лише освітніми заходами. Крім освіти і виховання екологізація повинна, на нашу думку, торкнутися і процесу соціалізації.

Вирішення завдань екологічної освіти молодших школярів залишається одним з актуальних напрямів освітнього процесу в початковій школі. Наявність різноманітних підходів до його організації надає вчителю можливість вибору тієї чи іншої програми, яка в більшій мірі буде враховувати конкретні умови, в яких відбувається процес розвитку особистості молодшого школяра.

Список використаної літератури

1. Державний стандарт початкової освіти (Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dano.dp.ua/attachments/article/303pdf>
2. Крюкова О.В. Формування екологічно-доцільної поведінки молодших школярів: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.07 / О.В. Крюкова ; Ін-т пробл. виховання АПН України. – К., 2005. – 20 с.
3. Формування екологічної компетентності школярів: науково-методичний посібник / [Н.А. Пустовіт, О.Л. Пруцакова, Л.Д. Руденко, О.О. Колонькова]. – К.: «Педагогічна думка», 2008. – 64с.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>